

СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«РОЗВИТОК АГРАРНОЇ НАУКИ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ ТА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЗЕМЛЕРОБСТВА»

ПЕЛЕХ ЛЮДМИЛИ ВІКТОРІВНИ

ПОСВІДЧЕННЯ ПРО РЕЄСТРАЦІЮ № 191 ВІД 22.04.2022 Р.

ПРЕЗИДЕНТ КОНСОРЦІУМУ
ГРИГОРІЙ КАДЕТВИК

9-10 червня 2022 року
Вінниця

РЕКТОР УНІВЕРСИТЕТУ
ВІКТОР МАЗУР

Міністерство освіти і науки України
ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Поліський національний університет
Миколаївський національний аграрний університет
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж
Вінницького національного аграрного університету»

ПРОГРАМА

Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Розвиток аграрної науки в умовах змін клімату та
діджиталізації землеробства»

9-10 червня 2022 року

ВНАУ, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, Україна
Захід внесено в реєстр УкрІНТЕІ (посвідчення № 191 від 22.04.2022 р.)

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

9 червня 2022 р.

09 ⁰⁰ -10 ⁰⁰	Реєстрація учасників (2 корпус, 1 поверх)
10 ⁰⁰ -13 ⁰⁰	ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ (ауд. 2602)
13 ⁰⁰ -13 ³⁰	Перерва
13 ³⁰ -16 ³⁰	РОБОТА ПО СЕКЦІЯХ (корпус № 2) Секція 1. Виклики для аграрної науки у зв'язку зі змінами клімату та особливості впровадження органічного і точного землеробства (ауд. 2421). Секція 2. Інноваційні складові сучасних агротехнологій в умовах формування адаптивних властивостей рослин на основі генетичних ресурсів, Green tech і ґрунтозбереження (ауд. 2512). Секція 3. Вирощування плодово-ягідних, лісових та нішевих культур за сучасних підходів до отримання рослинницької продукції (ауд. 2521).
16 ³⁰ -17 ⁰⁰	Підведення підсумків конференції (ауд. 2602).

10 червня 2022 р.

Ознайомлення з науково-технічними розробками та науковими фаховими виданнями, стартапами Вінницького національного аграрного університету, матеріально-технічною базою університету та ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум».

РЕГЛАМЕНТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Доповідь на пленарному засіданні	до 10 хв.
Доповіді в основній частині конференції	до 5 хв.
Дискусії	до 3 хв.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Відкриття конференції. Вітальне слово:

- 10⁰⁰-10²⁰ **КАЛЕТНИК Григорій Миколайович** – доктор економічних наук, професор, академік НААН України, президент Вінницького національного аграрного університету, президент ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
МАЗУР Віктор Анатолійович – кандидат сільськогосподарських наук, професор, ректор Вінницького національного аграрного університету
ГОНЧАРУК Інна Вікторівна – доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, наукової та інноваційної діяльності Вінницького національного аграрного університету.

Доповіді на пленарному засіданні:

- 10²⁰-10³⁰ **«Цифрові технології в рослинництві»**
ДІДУР Ігор Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету агрономії та лісівництва
Вінницький національний аграрний університет
- 10³⁰-10⁴⁰ **«Вплив позакоренових підживлень на продуктивність соняшнику в умовах південного Степу України»**
КОВАЛЕНКО Олег Анатолійович – доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садово-паркового господарства
Миколаївський національний аграрний університет
- 10⁴⁰-10⁵⁰ **«Цінність *Corylus ssp* для лісового господарства в умовах змін клімату»**
БАЛАБАК Олександр Анатолійович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач відділу генетики, селекції і репродуктивної біології рослин
Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України
- 10⁵⁰-11⁰⁰ **«Шляхи реалізації генетичного потенціалу гібридного жита в умовах Полісся»**
ТИМОЩУК Тетяна Миколаївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри фітоценозів і трофології
Поліський національний університет
- 11⁰⁰-11¹⁰ **«Продуктивність люцерни посівної за органічного вирощування рослинної сировини в умовах змін клімату»**
ГЕТМАН Надія Яківна – доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет

- 11¹⁰-11²⁰ **«Продуктивність інтенсивних сортів сої в умовах Лісостепу західного»**
БАХМАТ Микола Іванович – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
- 11²⁰-11³⁰ **«Сортові ресурси сої в Україні в умовах змін клімату та інтенсифікації землеробства»**
ТКАЧУК Олександр Петрович – доктор сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 11³⁰-11⁴⁰ **«Вирощування клонової підщепи пуміселект в умовах Південного Степу України»**
САМОЙЛЕНКО Микола Олександрович – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри виноградарства та плодовоовочівництва
Миколаївський національний аграрний університет
- 11⁴⁰-11⁵⁰ **«Використання альтернативних видів органічних добрив у сучасних технологіях вирощування сільськогосподарських та овочевих культур»**
ПАЛАМАРЧУК Віталій Дмитрович – доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур, заступник декана з наукової роботи факультету агрономії та лісівництва
Вінницький національний аграрний університет
- 11⁵⁰-12⁰⁰ **«Використання актинїдії в ландшафтному дизайні в умовах Лісостепу України»**
БАЛАБАК Анатолій Федорович – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри садового-паркового господарства
Уманський національний університет садівництва
- 12⁰⁰-12¹⁰ **«Генетична детермінація елементів структури врожаю сої та комбінаційна здатність компонентів гібридизації»**
МАЗУР Олександр Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 12¹⁰-12²⁰ **«Варіації величини гетерозису урожайності зеленої маси та насіння в гібридних популяціях люцерни посівної в умовах підвищеної кислотності ґрунтового розчину»**
МАМАЛИГА Василь Степанович – кандидат біологічних наук, професор, професор кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет

- 12²⁰-12³⁰ **«Вплив антигіберелінових препаратів на морфогез і продуктивність рослин гірчиці білої сорту Ослава»**
ПОЛИВАНИЙ Степан Володимирович – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
- 12³⁰-12⁴⁰ **«Оцінка критичних періодів росту і розвитку рослин редьки олійної (*Raphanus sativus* L. var. *oleiformis* Pers.) із використанням методу індукції флуоресценції хлорофілу»**
ЦИЦЮРА Ярослав Григорович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, завідувач науково-дослідної частини
Вінницький національний аграрний університет
- 12⁴⁰-12⁵⁰ **«Поширення підліску в соснових деревостанах Шепетівського Полісся та його вплив на формування лісової підстилки»**
ЗАЙКА Володимир Костянтинович – доктор біологічних наук, професор, професор кафедри лісівництва
Національний лісотехнічний університет України
- 12⁵⁰-13⁰⁰ **«Оцінка функціонування багаторічних агрофітоценозів у модульних конструкціях техноземів»**
ГАВРЮШЕНКО Олександр Олександрович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри загального землеробства та ґрунтознавства
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

СЕКЦІЯ 1
ВИКЛИКИ ДЛЯ АГРАРНОЇ НАУКИ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗМІНАМИ
КЛІМАТУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЧНОГО І
ТОЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

(корпус № 2, ауд. 2421)

Голова секції: ТКАЧУК Олександр Петрович – доктор сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища.

Секретар секції: КОВАЛЕНКО Тетяна Мефодіївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин.

- 13³⁰-13³⁵ **«Оптимізація технологічних заходів вирощування ефіроолійних культур в умовах Південного Степу України»**
МАНУШКІНА Тетяна Миколаївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, геодезії та землеустрою
Миколаївський національний аграрний університет
- 13³⁵-13⁴⁰ **«Вплив змін клімату на біорізноманіття агроландшафтів Лісостепу правобережного»**
МУДРАК Галина Василівна – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 13⁴⁰-13⁴⁵ **«Дослідження впливу біодобрив на структуру врожаю пшениці озимої»**
КОВАЛЕНКО Тетяна Мефодіївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 13⁴⁵-13⁵⁰ **«Вивчення впливу біостимуляторів на схожість та ураженість збудниками хвороб пшениці озимої»**
ВЕРГЕЛЕС Павло Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 13⁵⁰-13⁵⁵ **«Дослідження біологічного захисту рослин у системі органічного землеробства»**
АМОНС Сергій Едуардович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 13⁵⁵-14⁰⁰ **«Дослідження технології вирощування соняшнику в умовах змін клімату для Вінницької області»**
ГУЦОЛ Галина Василівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет

- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Сучасний стан природних кормових лук Східного Поділля України в умовах екологічних змін навколишнього природного середовища»**
ТІТАРЕНКО Ольга Михайлівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища, завідувач Центру інтеграції з виробництвом, підвищення кваліфікації та дорадництва
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Дослідження впливу кліматичних змін та застосування добрив на інтенсивність накопичення нітратів у рослинах пшениці озимої»**
ЯКОВЕЦЬ Людмила Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Вплив еродованості ґрунтів на накопичення у їх профілі важких металів та радіонуклідів»**
ВЕРГЕЛІС Вікторія Ігорівна – асистент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁵-14²⁰ **«Технологічні аспекти вирощування гречки в умовах змін клімату»**
ВОЛКОТРУБ Надія Василівна – викладач технологічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14²⁰-14²⁵ **«Дослідження вирощування соняшника та підвищення продуктивності бджолиних сімей за змін клімату»**
КУЛИК Вадим Олександрович – викладач технічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14²⁵-14³⁰ **«Підвищення ефективності сільськогосподарського вирощування за рахунок розвитку технологій точного землеробства»**
ОЛЕКСІЄНКО Олена Василівна – викладач спеціальних дисциплін
Відокремлений структурний підрозділ «Немирівський фаховий коледж будівництва, економіки та дизайну Вінницького національного аграрного університету»
- 14³⁰-14³⁵ **«Особливості впровадження органічного землеробства в умовах зони Лісостепу правобережного»**
ТИХОНОВА Тетяна Іванівна – викладач агрономічних дисциплін інженерно-агрономічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Ладизинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»

- 14³⁵-14⁴⁰ **«Дослідження екологічних проблем функціонування полежахисних лісосмуг в умовах інтенсифікації землеробства та змін клімату»**
ВІТЕР Надія Григорівна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁴⁰-14⁴⁵ **«Повторні посіви кукурудзи для вирощування органічної продукції в умовах Вінниччини»**
БОНДАРЕНКО Михайло Ігорович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁴⁵-14⁵⁰ **«Дослідження накопичення важких металів у зерні злакових культур за різного періоду вегетації в умовах змін клімату»**
ГУСАК Оксана Борисівна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁵⁰-14⁵⁵ **«Підбір адаптивних сортів у технології вирощування сої за умов змін клімату»**
КОРОБКО Аліна Анатоліївна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁵⁵-15⁰⁰ **«Інтенсивність накопичення важких металів у ґрунтах за вирощування олійних культур на різних фонах мінерального живлення з огляду на зміну клімату»**
МАЗУР Ольга Вікторівна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 15⁰⁰-15⁰⁵ **«Агроекологічні аспекти вирощування пшениці озимої в сучасних агроценозах Лісостепу правобережного в умовах змін клімату»**
ОВЧАРУК Іванна Іванівна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 15⁰⁵-15¹⁰ **«Актуальні підходи до побудови сівозмін у сучасних умовах аграрного виробництва»**
САВЧЕНКО Даниїл Сергійович – аспірант
Миколаївський національний аграрний університет
- 15¹⁰-15¹⁵ **«Зміни водно-фізичних властивостей ґрунту залежно від заходів його обробітку»**
ТАРАБАНОВ Радіон Валерійович – аспірант
Миколаївський національний аграрний університет
- 15¹⁵-15²⁰ **«Оцінка критеріїв родючості ґрунту за впливу заходів його обробітку та використання сучасних мікробних препаратів»**
ПАВЛОВ Володимир Олександрович – аспірант
Миколаївський національний аграрний університет
- 15²⁰-15²⁵ **«Енергоефективні методи термічної обробки бобів та круп для отримання органічної продукції»**
РЕВВА Віктор Юрійович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15²⁵-15³⁰ **«Продуктивність олійних культур на півдні України в умовах змін клімату»**
ЗАДИРКО Руслан Вікторович – аспірант
Миколаївський національний аграрний університет

СЕКЦІЯ 2
ІННОВАЦІЙНІ СКЛАДОВІ СУЧАСНИХ АГРОТЕХНОЛОГІЙ В
УМОВАХ ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ РОСЛИН
НА ОСНОВІ ГЕНЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ, GREEN TECH І
ГРУНТОЗБЕРЕЖЕННЯ

(корпус № 2, ауд. 2512)

Голова секції: ПОЛЩУК Михайло Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії.

Секретар секції: ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії.

13³⁰-13³⁵ **«Вивчення впливу передпосівної інокуляції на біометричні показники рослин пшениці озимої в умовах дослідного поля ВНАУ»**
ПНЧУК Наталія Володимирівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет

13³⁵-13⁴⁰ **«Вплив гербіцидів та біологічних препаратів на забур'яненість та біометричні показники і ростові процеси рослин нуту»**
ШКАТУЛА Юрій Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет

13⁴⁰-13⁴⁵ **«Вплив оптимізації системи удобрення на ростові процеси і формування продуктивності кукурудзи в умовах Лісостепу правобережного»**
ЦИГАНСЬКИЙ В'ячеслав Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур, заступник декана з навчальної роботи факультету агрономії та лісівництва
Вінницький національний аграрний університет

13⁴⁵-13⁵⁰ **«Вивчення впливу контролю бур'янів на урожайність гороху овочевого»**
ОКРУШКО Світлана Євгенівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет

13⁵⁰-13⁵⁵ **«Вплив позакореневих підживлень біопрепаратами на продуктивність картоплі в умовах Лісостепу правобережного»**
ПОЛЩУК Михайло Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет

- 13⁵⁵-14⁰⁰ **«Удосконалення технології вирощування кукурудзи в умовах Лісостепу правобережного України»**
ТЕЛЕКАЛО Наталія Валеріївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур, завідувачка науково-організаційного відділу науково-дослідної частини
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Вплив передпосівної обробки насіння на продуктивність ячменю ярого»**
КОЛІСНИК Олег Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Дослідження впливу системи захисту на обмеження чисельності шкідників буряка цукрового»**
РУДСЬКА Ніна Олександрівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Успадкування вегетаційного періоду та елементів структури врожаю у гібридних популяцій квасолі звичайної»**
МАЗУР Олена Василівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁵-14²⁰ **«Формування продуктивності агроценозів пшениці ярої залежно від окремих технологічних прийомів»**
ПЕЛЕХ Людмила Вікторівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁰-14²⁵ **«Формування продуктивності ріпаку озимого за рахунок густоти стояння та сортового складу в умовах дослідного поля ВНАУ»**
ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁵-14³⁰ **«Інноваційні складові технології вирощування сорго зернового»**
БЕДРАК Олександр Васильович – викладач технічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14³⁰-14³⁵ **«Дослідження технологій вирощування рослинницької продукції за використання інноваційних методів нанесення зносостійких покриттів при відновленні робочих органів ґрунтообробних машин»**
МЕЛЬНИК Юлія Анатоліївна – викладач технічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»

- 14³⁵-14⁴⁰ **«Перспективи та проблеми механізації вирощування сорго зернового в умовах Лісостепу правобережного»**
СТЕФАНШЕН Михайло Васильович – викладач технічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁴⁰-14⁴⁵ **«Стан і перспективи вирощування сорго зернового в Україні»**
ДЯЧОК Людмила Петрівна – викладач агрономічних дисциплін агрономічно-облікового відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁴⁵-14⁵⁰ **«Роль сучасних агротехнологій у підвищенні ефективності вирощування зернових культур»**
ГУДЗЬ Віталіна Олександрівна – викладач агрономічних дисциплін інженерно-агрономічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Ладижинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁵⁰-14⁵⁵ **«Дослідження сортів сої за комплексом господарсько-цінних ознак в умовах Лісостепу правобережного України»**
ВЕРХОЛЮК Сергій Дмитрович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁵⁵-15⁰⁰ **«Відмінності сортозразків квасолі звичайної за цінними господарськими ознаками в умовах дослідного поля ВНАУ»**
СТАШЕВСЬКИЙ Роман Володимирович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15⁰⁰-15⁰⁵ **«Врожайність та насіннєва продуктивність сортів картоплі залежно від фону живлення, способу внесення добрив та маси садивних бульб»**
МИРОНОВА Ганна Володимирівна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 15⁰⁵-15¹⁰ **«Вплив фону мінерального живлення на продуктивність гібридів соняшнику на півдні України»**
ПАВЛЕНКО Сніжана Георгіївна – аспірантка
Херсонський державний аграрно-економічний університет
- 15¹⁰-15¹⁵ **«Формування продуктивності гібридів кукурудзи різних груп стиглості за умов краплинного зрошення на півдні України»**
МЄЛЄШКО Ірина Омелянівна – аспірантка
Херсонський державний аграрно-економічний університет
- 15¹⁵-15²⁰ **«Використання сучасних біопрепаратів за вирощування сої в умовах півдня України»**
ТАРАБРІНА Альона-Марія Олексіївна – аспірантка
Миколаївський національний аграрний університет
- 15²⁰-15²⁵ **«Використання біопрепаратів за вирощування кукурудзи в умовах півдня України»**
ТЕРЕЩЕНКО Анна Володимирівна – аспірантка
Миколаївський національний аграрний університет

- 15²⁵-15³⁰ **«Фіторе mediaція – високоефективний екологічний захід очищення ґрунтів від токсикантів»**
КУЦЕНКО Микола Ігорович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15³⁰-15³⁵ **«Вивчення накопичення важких металів овочами за різного періоду їх вегетації»**
ПІДДУБНА Антоніна Миколаївна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 15³⁵-15⁴⁰ **«Сучасні підходи до обробітку ґрунту при вирощуванні ріпаку озимого»**
ГАРО Ігор Миколайович – аспірант
Миколаївський національний аграрний університет
- 15⁴⁰-15⁴⁵ **«Продуктивність ярої та озимої форм гороху в зоні південного Степу України»**
ВОРОНКОВА Ганна Миколаївна – аспірантка
Миколаївський національний аграрний університет
- 15⁴⁵-15⁵⁰ **«Вплив норми висіву насіння та оптимізації системи удобрення на формування продуктивності гібридів кукурудзи в умовах Лісостепу правобережного»**
ТЕЛЕВАТЮК Богдан Іванович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15⁵⁰-15⁵⁵ **«Дослідження мікофлорного складу сірого лісового ґрунту залежно від виду угідь»**
МЕЛЬНИК Вікторія Олександрівна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет

СЕКЦІЯ 3
ВИРОЩУВАННЯ ПЛОДОВО-ЯГІДНИХ, ЛІСОВИХ ТА НІШЕВИХ
КУЛЬТУР ЗА СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ОТРИМАННЯ
РОСЛИННИЦЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

(корпус № 2, ауд. 2521)

Голова секції: ЯЩУК Ольга Миколаївна – викладач відокремленого структурного підрозділу «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету».

Секретар секції: ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства.

13³⁰-13³⁵ **«Вивчення особливостей насіннєвого розмноження гінкго дволопатевого в умовах м. Вінниці»**

МАГУСЯК Михайло Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства

Вінницький національний аграрний університет

13³⁵-13⁴⁰ **«Кліматичний відгук радіального дуба звичайного (*Quercus robur* L.) різного походження в умовах Західного Лісостепу України»**

НОВАК Анатолій Анатолійович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісівництва

Національний лісотехнічний університет України

13⁴⁰-13⁴⁵ **«Формування врожаю моркви столової залежно від строків сівби в зоні Правобережного Лісостепу України»**

ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства

Вінницький національний аграрний університет

13⁴⁵-13⁵⁰ **«Особливості створення та експлуатації садів у стилі «Нова хвиля» на садово-паркових об'єктах Вінниччини»**

ЦИГАНСЬКА Олена Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства

Вінницький національний аграрний університет

13⁵⁰-13⁵⁵ **«Дисбаланс мінерального живлення салату листового в системі аквапоніки»**

КОЛЕСНИК Тетяна Миколаївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувачка кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства

Національний університет водного господарства та природокористування

- 13⁵⁵-14⁰⁰ **«Перспективи вирощування лаванди вузьколистої (*Lavandula angustifolia* Mill) як нішевої культури в умовах змін клімату»**
АЛЕКСЄЄВ Олексій Олександрович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Вплив термічної обробки та консервації грибів на вміст у них важких металів»**
ВРАДІЙ Оксана Ігорівна – асистент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Технологія і механізація посіву гарбузів (*Cucurbita pepo*), як нішевої культури, на невеликих ділянках»**
ШОПЯК Богдан Ярославович – викладач технічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Вирощування нішевих культур при застосуванні інноваційних підходів до комплектування сільськогосподарської техніки»**
ШУЛЬГАН Вадим Вікторович – викладач технічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14¹⁵-14²⁰ **«Інноваційне обладнання для вирощування і переробки нішевих культур»**
ВОЛКОТРУБ Сергій Аркадійович – викладач технічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14²⁰-14²⁵ **«Інноваційні технологічні підходи до вирощування капусти броколі, як нішевої культури»**
НЕЧИПОРЕНКО Лілія Олександрівна – викладач агрономічних дисциплін агрономічно-облікового відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14²⁵-14³⁰ **«Дослідження технології вирощування фундука в умовах Лісостепу правобережного»**
ПРИСЯЖНЮК Олена Володимирівна – викладач агрономічних дисциплін агрономічно-облікового відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14³⁰-14³⁵ **«Сучасні підходи до вирощування зернобобових нішевих культур для реалізації потенціалу їх урожайності»**
ЯЩУК Ольга Миколаївна – викладач агрономічних дисциплін агрономічно-облікового відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»

- 14³⁵-14⁴⁰ **«Вивчення технологій вирощування жимолості та ірги, як перспективних нішевих культур»**
ЯЩУК Іван Іванович – викладач агрономічних дисциплін агрономічно-облікового відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁴⁰-14⁴⁵ **«Вирощування фацелії, як нішевої культури, на сидерат і для отримання якісного натурального меду»**
ГОРЯЧИЙ Василь Андрійович – викладач технологічних дисциплін інженерно-технологічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁴⁵-14⁵⁰ **«Застосування крапельного зрошення, як елементу технології вирощування плодово-ягідних культур, в умовах Лісостепу правобережного»**
КІЗЯН Наталія Анатоліївна – викладач загальноосвітніх дисциплін
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁵⁰-14⁵⁵ **«Розвиток інноваційних проєктів із вирощуванню ягідних культур в умовах змін клімату»**
ПІДГАЄЦЬ Олена Нарцизівна – викладач-методист агрономічно-облікового відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁵⁵-15⁰⁰ **«Впровадження сучасних технологій у вирощування органічної продукції яблуневого саду»**
ЗАГНІЙ Ольга Іванівна – викладач спеціальних дисциплін
Відокремлений структурний підрозділ «Немирівський фаховий коледж будівництва, економіки та дизайну Вінницького національного аграрного університету»
- 15⁰⁰-15⁰⁵ **«Дослідження акліматизації деревних декоративних насаджень в умовах дендропарку «Ладизинський гай»»**
БАРСЬКА Людмила Григорівна – викладач агрономічних дисциплін інженерно-агрономічного відділення інженерно-агрономічного відділення
Відокремлений структурний підрозділ «Ладизинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 15⁰⁵-15¹⁰ **«Аналіз сучасного стану полезахисних лісосмуг Вінницької області»**
ПАНКОВА Сніжана Олексіївна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 15¹⁰-15¹⁵ **«Оцінка ролі плодово-ягідних культур у забезпеченні ефективності галузі бджільництва Вінниччини»**
ШУЛЬГАН Марія Ярославівна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет

- 15¹⁵-15²⁰ **«Вивчення важливості збереження різних популяцій антофілів у запиленні нішевих культур»**
САЛЮК Олександр Олександрович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15²⁰-15²⁵ **«Підвищення продуктивності пасіки за рахунок вирощування нішевих культур»**
СКРИПНИК Сергій Вікторович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 15²⁵-15³⁰ **«Вплив позакоренових підживлень мікродобривами на продуктивність капусти броколі в умовах зрошення на півдні України»**
САХНО Ігор Миколайович – аспірант
Херсонський державний аграрно-економічний університет
- 15³⁰-15³⁵ **«Перспективи вирощування моркви (*Daucus Carota* L.) в умовах Лісостепу Правобережного України»**
ВДОВИЧЕНКО Ірина Петрівна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ АГРОЦЕНОЗІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ОКРЕМИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ

*Людмила ПЕЛЕХ канд. с.-г. наук, ст. викладач
Вінницький національний аграрний університет*

Пшениця яра є основним резервом отримання високоякісного продовольчого зерна, особливо, коли озимі зернові гинуть від несприятливих умов навколишнього природного середовища. В цілому валовий збір пшениці на 92-95% забезпечується зерном пшениці озимої. Тому частка посівних площ пшениці ярої становить 5,5% від посівів озимини [15].

Однією з причин недостатнього поширення пшениці ярої була відсутність пластичних високопродуктивних інтенсивних сортів [9]. Через це тривалий час майже зовсім не приділялася увага розробці та вдосконаленню технології вирощування пшениці ярої в Україні.

Для стабілізації виробництва зерна в Україні посівні площі пшениці ярої м'якої мають становити, як мінімум, 10-15 % від площі пшениці озимої, а це 600-900 тис. га [11]. Пшениця яра характеризується підвищеною вимогливістю до умов вирощування, що вимагає розробки високоадаптованих сортових технологій її вирощування [12].

Сучасні високоефективні сорти ярих зернових культур можуть розкривати можливості потенціалу рослин та сягати високих врожаїв. Проте усереднений рівень урожайності в країні залишається низьким, що вказує на суттєві недоліки використання технологічних прийомів при їх вирощуванні. Удосконалити технологічні прийоми вирощування пшениці ярої можливо шляхом використання сортів високо інтенсивного типу, оптимізації їх живлення та використання у сівозмінах з найкращими попередниками.

Враховуючи вище викладені факти важливим є дослідження сортів пшениці ярої високо інтенсивного типу після різних попередників із застосуванням різних норм удобрення в умовах правобережного Лісостепу.

Умови та методика досліджень. Дослідження проводились впродовж 2019- 2020 рр. на дослідному полі ВНАУ на темно-сірих лісових ґрунтах. За механічним складом вони крупнопилувато-легкосуглинкові, майже безструктурні, після дощів запливають, утворюють кірку, після обробітку дуже ущільнюються. Орний шар ґрунту характеризувався наступними показниками: вміст гумусу (за Тюрнімом) – 2,4 %, лужногідролізований азот (за Корнфілдом) – 89 мг/кг ґрунт, рухомий фосфор і обмінний калій (за Кірсановим), відповідно 160 і 110 мг/кг ґрунту Реакція ґрунтового розчину (рН сол. – 5,4) – слабокисла.

Польовий трифакторний дослід закладали відповідно до методики польового дослідження Б.А. Доспехова (1985) [4] та В.О. Ушкаренка та ін. [13].

Фактор (А) – сорти пшениці ярої (Аквілон, Широко та Коллада);

Фактор (В) – попередник (соняшник; кукурудза на зерно і соя);

Фактор (С) – удобрення: контроль (фон - $P_{60}K_{60}$); $N_{60}P_{60}K_{60}$; $N_{120}P_{60}K_{60}$.

Строк сівби – перша декада квітня. Норма висіву 3 млн. схожих насінин на 1 га. Глибина посіву 3 см. Загальна площа посівної ділянки 50 м², облікової – 25 м². Повторність триразова.

Агротехнічні заходи і рівень механізації в досліді – типові для зони Правобережного Лісостепу, за винятком факторів, що досліджували.

Добрива вносились вручну за розрахунком маси добрива на площу ділянки. Застосування фонового удобрення здійснювалось відповідно до рекомендованої зональної схеми застосування мінерального живлення.

Фенологічні спостереження і відповідні обліки, вимірювання, підрахунки та відбір проб проводили згідно «Методики Державної служби з охорони прав на сорти рослин» (нині Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України) [5, 6]. За початок фази приймали дату, коли у фазу вступило 10-15% рослин, а за повну – 75%. Тривалість вегетаційного періоду обчислювали від дати сходів до воскової стиглості зерна.

Лабораторний аналіз рослин включав визначення елементів структури урожаю: довжина стебла та колоса, число колосків і зерен у колосі, маса 1000 зерен, маса зерна з 1 колоса [10].

Урожайність пшениці ярої визначали шляхом поділянкового збирання зерна комбайном *SAMPO-500* та зважування з наступною поправкою на стандартну вологість (14%) і чистоту (100%).

Статистичний аналіз урожайних даних виконували за допомогою комп'ютерної програми *Microsoft Excel*, «*Statistika 6.0*» методом дисперсійного і кореляційного аналізів.

Сорт Аквілон. Зареєстрований у 2016 році. Країна походження – Німеччина. Різновид Лютесценс, прямостоячий. Восковий наліт на колосі та на верхньому міжвузлі соломини середній, у піхві прапорцевого листа сильний. Колос циліндричний, середньої щільності. Остюки на кінці колоса дуже короткі. Середньостиглий. Вегетаційний період - 76–84 діб. Низькорослий. Стійкість до вилягання 8,5 балів. Стійкість до посухи 8,2 бала. Група якості А. Рекомендована зона – Лісостеп, Степ.

Сорт Широко. Зареєстрований у 2011 році. Країна походження – Німеччина. Середньоранній. Тип розвитку – ярий. Кущ прямостоячий, рослини низькорослі. Прапорцевий листок має помірний восковий наліт на піхві і відсутнє або дуже слабке антоціанове забарвлення вушок. Язичок короткий, вушка гострі. Соломина слабо виповнена з помірним восковим нальотом на верхньому міжвузлі. Колос білого або соломино-жовтого кольору, циліндричної форми, середньої щільності та довжини з помірним восковим нальотом та наявними остюками. Нижня колосова луска: овально-ланцетна, плече пряме, вузьке, зубець середньо зігнутий, зернівка червоного кольору, середньої ширини та довжини, крупна. Висота рослин 90-95 см. Вегетаційний період 90-95 діб. Стійкість сорту до вилягання – 8,9 балів, посухи- 7,8-8,5 балів маса 1000 зерен 40,4 грами. Рекомендована зона – Лісостеп, Степ [22].

Сорт Коллада. Зареєстрований у 2014 році. Країна походження: Німеччина. Середньостиглий. Висота рослин 79 см. Стійкість сорту до вилягання – 9 балів, до осипання – 9, до посухи – 8 балів. Маса 1000 зерен – 48 – 52 г. Рекомендована зона – Степ.

Мета досліджень — установити оптимальні адаптивні моделі технологій вирощування пшениці ярої, які дають можливість повніше реалізувати потенціал культури за конкретних погодних і ґрунтово-кліматичних умов у Правобережному Лісостепу України.

Погодні умови за період досліджень дещо різнилися за роками. Так температура повітря за вегетаційний період в умовах 2019 р. становила 18,1°C, що на 2,7°C вище від середньо-багаторічних даних. В умовах 2020 року температура повітря за вегетаційний період знаходилась в межах 17,4 °C що на 2,0 °C вище від середньо-багаторічних даних. Найвищі значення температури повітря в роки проведення досліджень спостерігалось протягом літніх місяців, і відповідно в умовах 2019 року найвищі значення даного показника спостерігалось протягом червня 22,2 °C та серпня 19,5 °C, а в умовах 2020 року найвищі температури припали на усі літні місяці і вона відповідно знаходилась в межах від 20,7 до 21,9 °C, а найвищі значення температури було отримано у другій половині вегетації, середнє значення при цьому становило 21,4 °C .

Також необхідно зазначити і те, що температура повітря за вегетаційний період в умовах 2019 року перевищувала 2020 рік в середньому за вегетаційний період на 0,8 °C.

У порівнянні з середньо-багаторічною температурою за місяцями найбільша відмінність 5,1 °C спостерігалась у травні та червні 2019 року (Рис.1). Тоді як у травні 2020 року та у липні 2019 року вона була нижчою на 2,2 °C та 0,2 °C відповідно.

Отже більш гарячим періодом був 2019 рік у першій половині вегетаційного періоду у порівнянні з 2020 роком.

Щодо кількості опадів по місяцям, то в середньому за вегетаційний період спостерігається певна відмінність у роки досліджень та від середньо-багаторічних даних.

Так, найбільша кількість опадів за вегетаційний період випала у 2019 році 482 мм, що на 123 мм більше за середньо-багаторічні дані та на 78 мм більше за кількість опадів, яка випала у 2020 році.

Так, у 2020 році спостерігається значне зменшення кількості опадів у порівнянні з 2019 роком. Всього за вегетаційний період у даному році випало 404 мм опадів, що на 45 мм більше ніж в середньому за багаторічними даними.

Найбільшу кількість опадів упродовж років проведення досліджень випало у травні та червні, що перевищувало навіть і середньобагаторічні дані, а в інші літні місяці липень та серпень спостерігалася посуха.

Порівнюючи кількість опадів з середньобагаторічними даними встановлено найбільшу різницю у травні 2019 та 2020 років, яка становила 176 та 136 мм відповідно (Рис.2). Тоді як у липні та серпні ці показники були

значно нижчими ніж середньо багаторічні дані.

В цілому про характер погоди в період активної вегетації свідчать показники ГТК, які становили для квітня місяця 3,1, травня 1,0, червня 0,8, липня 1,5 і серпня 0,8.

Таблиця 1

Запас продуктивної вологи в ґрунті залежно від попередника, мм

Попередник	2019		2020	
	0-10	0-20	0-10	0-20
Соя	11	20	12	22
Кукурудза на зерно	10	18	11	21
Соняшник	9	16	10	19
НІР₀₅	1,0	1,2	1,0	1,1

У результаті проведених досліджень встановлено, що польова схожість насіння пшениці ярої після сої, соняшнику та кукурудзи на зерно змінювалась залежно від року досліджень (табл. 2).

На всіх варіантах досліджу польова схожість була вищою у 2019 році і коливалась від 1,6 до 5,0%. Так, у сорту Аквілон найбільше коливання за відсотком схожості між 2019 та 2020 роками і становила від 2,6% після сої до 5,0% після соняшнику.

Таблиця 2

Польова схожість насіння пшениці ярої за роками залежно від попередника, %

Попередник	Роки	Сорт		
		Шірокко	Аквілон	Коллада
Соняшник	2019	94,0	93,7	93,4
	2020	89,6	88,7	91,5
	середнє	91,8	91,2	92,5
Кукурудза на зерно	2019	94,2	94,3	93,7
	2020	89,7	89,9	91,2
	середнє	92,0	92,1	92,5
Соя	2019	94,2	94,1	94,6
	2020	92,3	91,5	93,0
	середнє	93,2	92,8	93,8

Одним із найважливіших кінцевих чинників, що вказує на переваги технологічних прийомів є урожайність зерна. Тому за висловами вчених О.Р.Lathwal [16] і R. Protik [19] вважають, що сорт є вагомим чинником росту

врожаю, особливо за дотримання сортової агротехнології. Різні сорти рослин відповідно до своїх особливостей здатні неоднаково поглинати і засвоювати елементи живлення з ґрунту та добрив. Величина і якість врожаю зерна пшениці в різних ґрунтово-кліматичних умовах залежить від оптимального забезпечення ґрунту рухомими сполуками елементів живлення.

Отримані дані в середньому за два роки досліджень вказують на те що генотип рослин є одним із важливих складових для отримання високих врожаїв зерна ярої пшениці (табл.3).

Таблиця 3

Урожайність зерна сортів пшениці ярої залежно від окремих технологічних прийомів, т/га

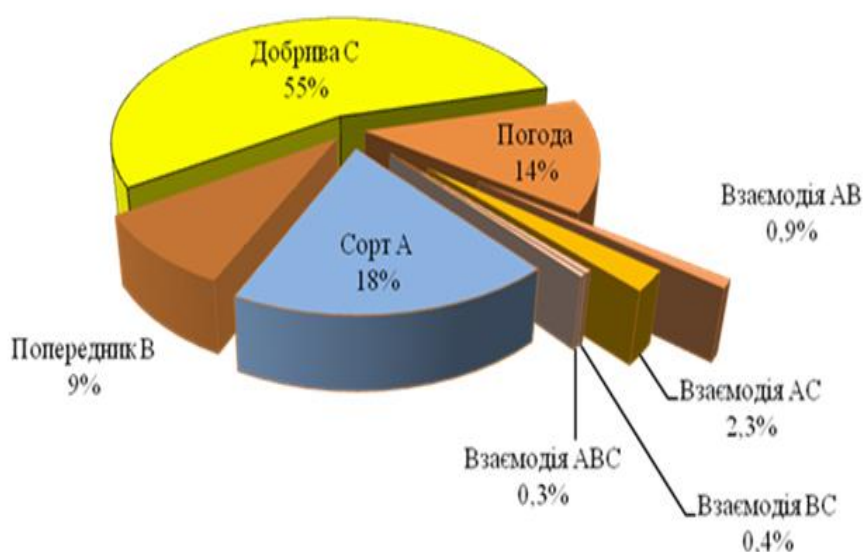
Варіанти дослідів		Контроль P ₆₀ K ₆₀			N ₆₀ P ₆₀ K ₆₀			N ₁₂₀ P ₆₀ K ₆₀		
Сорти	Попередник	2019	2020	середнє	2019	2020	середнє	2019	2020	середнє
Шірокко	соняшник	4,63	4,14	4,38	5,29	4,73	5,01	5,67	5,23	5,45
	кукурудза на зерно	5,24	4,50	4,87	5,61	4,95	5,28	6,09	5,93	6,01
	соя	5,68	4,84	5,26	5,85	5,59	5,72	6,48	6,27	6,38
Аквілон	соняшник	4,26	3,79	4,02	4,78	4,59	4,69	5,84	5,03	5,44
	кукурудза на зерно	4,44	3,90	4,17	4,91	4,86	4,89	6,05	5,35	5,70
	соя	4,74	4,11	4,42	5,27	5,02	5,15	6,47	5,67	6,07
Коллада	соняшник	5,36	5,13	5,24	5,70	5,39	5,54	6,26	5,83	6,04
	кукурудза на зерно	5,53	5,28	5,40	6,00	5,63	5,82	6,55	6,22	6,38
	соя	5,65	5,51	5,58	6,39	6,04	6,21	6,83	6,38	6,61

НІР₀₅, т/га А – 0,20; В – 0,35; НІР₀₅ С – 0,20; АВ - 0,06; АС - 0,12; ВС - 0,10; АВС - 0,14

Так, в середньому за два роки досліджень врожайність зерна пшениці ярої сорту Шірокко змінювалась в межах 4,38-6,38 т/га, в сорту Аквілон – 4,02-6,07 т/га, а в сорту Коллада – 5,36-6,61 т/га залежно від варіантів дослідів.

Важливими елементами агротехнології вважається внесення мінеральних добрив, оскільки найбільшу кількість зерна 6,61т/га для сорту Коллада отримано після сої із внесенням мінеральних добрив у нормі N₁₂₀P₆₀K₆₀. На варіантах з цією ж нормою внесення мінеральних добрив, але після кукурудзи на зерно отримано 6,38т/га або на 0,22т/га менше при порівнянні з варіантами після сої. Тоді як після соняшнику урожайність зерна була меншою на 0,56т/га і склала 6,04т/га.

Слід зауважити що урожайність зерна 4,02-6,04т/га при посіві пшениці ярої після соняшнику була істотно нижчою на всіх варіантах досліду при порівнянні з попередниками кукурудза на зерно та соя.

Частка впливу технологічних прийомів на формування величини врожаю зерна пшениці ярої, %
(середнє за 2019-2020рр.)

Висновки та перспектива подальших досліджень.

У результаті проведених досліджень встановлено, що:

Погодні умови за період досліджень дещо різнилися за роками. Так температура повітря за вегетаційний період в умовах 2019 р. становила 18,1°C, що на 2,7°C вище від середньо-багаторічних даних. В умовах 2020 року температура повітря за вегетаційний період знаходилась в межах 17,4 °C що на 2,0 °C вище від середньо-багаторічних даних.

2. Польова схожість насіння пшениці ярої після сої, соняшнику та кукурудзи на зерно змінювалась залежно від року досліджень. Для сорту Аквілон найбільше коливання за відсотком схожості між 2019 та 2020 роками і становила від 2,6% після сої, до 5,0% після соняшнику. Для сорту Коллада ця різниця була найменшою і становила після сої та соняшнику відповідно 1,6% та 1,9%. Тому сорт Коллада був більш пластичним по відношенню до попередника.

3. Найвищий коефіцієнт продуктивного кушіння рослин пшениці ярої сорту Аквілон 1,90-1,93 одержано на фоні удобрення N₁₂₀P₆₀K₆₀. Для сорту Шірокко коефіцієнт продуктивного кушіння зростав на 4-9% при внесенні N₆₀P₆₀K₆₀. При внесенні N₁₂₀P₆₀K₆₀ даний показник зростав на 7-12% і становив 1,85-1,92. Для сорту Коллада коефіцієнт продуктивного кушіння 1,85 був

найвищим після кукурудзи на зерно та внесенню мінеральних добрив у нормі $N_{120}P_{60}K_{60}$.

4. Так, в середньому за два роки досліджень врожайність зерна пшениці ярої сорту Широко змінювалась в межах 4,38-6,38 т/га, в сорту Аквілон – 4,02-6,07 т/га, а в сорту Коллада – 5,36-6,61 т/га залежно від варіантів досліду.

5. Частка участі впливу факторів добрива, сорт, попередник становила відповідно 55%, 18% та 9%. Серед взаємодії факторів, комбінація - добрива-сорт був найвищим і становив 2,3%.